

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

INFORMACIJA

**o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj 2018. godine**

Sarajevo, mart/ožujak 2018. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
<i>Industrijska proizvodnja</i>	4
<i>Tržište rada.....</i>	4
2. Javne finansije.....	6
<i>Indirektni porezi u BiH.....</i>	6
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH.....</i>	9
<i>Servis vanjskog duga.....</i>	10
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	10
<i>Cijene.....</i>	10
<i>Monetarni sektor.....</i>	11
<i>Bankarski sektor.....</i>	13
<i>Berze u BiH.....</i>	14
4. Vanjski sektor.....	15
<i>Vanjskotrgovinska razmjena.....</i>	15
5. Strane direktne investicije.....	18

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Trenutno raspoloživi podaci o ekonomskim kretanjima u BiH za januar 2018. godine ne pružaju veliku mogućnost za precizniju i detaljniju analizu ekonomskih kretanja u BiH. Dodatnu poteškoću je predstavljao nedostatak osnovnih kratkoročnih indikatora kao što su industrijska proizvodnja, zaposlenost, cijene, maloprodaja, građevinarstvo, transport i dr..¹ Međutim, na osnovu raspoloživih podataka kao što su pokazatelji vanjskotrgovinske robne razmjene, javnih finansija i bankarskog sektora može se zaključiti da je tokom januara 2018. godine u Bosni i Hercegovini nastavljen trend rasta ekonomske aktivnosti iz prošle godine.

U okviru vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom u januaru 2018. godine su registrirane dvocifrene stope rasta ukupne robne razmjene 24,6%, izvoza roba 25,4% i uvoza roba 24,2% što predstavlja nastavak uzlaznog trenda iz prethodne godine i ukazuje na povećanje aktivnosti u proizvođačkom sektoru.

S druge strane, u okviru javnih finansija unatoč povećanju povrata PDV-a od preko 20% u odnosu na isti mjesec prethodne godine došlo je do dvocifrenog povećanja prihoda po osnovu indirektnih i direktnih poreza. Ovi pokazatelji, uz uravnotežen rast kreditne aktivnosti u okviru sektora domaćinstva 7,1% i preduzeća 8,1% nagovještavaju da bi trend rasta ekonomske aktivnosti u BiH mogao biti nastavljen i u narednom periodu.

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine se trenutno nalazi u procesu redovnog petogodišnjeg preračuna raspoloživih kratkoročnih serija podataka sa bazne 2010. na baznu 2015. godinu. Riječ je o preračunu raspoloživih mjesečnih/kvartalnih serija podataka iz oblasti kratkoročnih poslovnih statistika (statistika industrije i građevinarstva te statistika trgovine i ostalih uslužnih djelatnosti). S tim u vezi, objava mjesečnih serija Indeksa industrijske proizvodnje u BiH i Brčko Distriktu, Indeksa prometa u industriji za BiH, Indeksa trgovine na malo u BiH, za referentne mjesec januar i februar 2018. godine planirana je za 30.03.2018. godine.

1. Realni sektor

Industrijska proizvodnja

U vrijeme pripreme ovog izvještaja podaci o industrijskoj proizvodnji na nivou Bosne i Hercegovine nisu bili dostupni. Obzirom da ni podaci o industrijskoj proizvodnji entitetskog Zavoda za statistiku RS-a u vrijeme izrade ovog izvještaja nisu bili dostupni, kratki osvrt na dešavanja u industriji urađen je samo na bazi podataka Federalnog Zavoda za statistiku FBiH. Prema raspoloživim podacima FZS-a za januar 2018. godine čini se da je trend rast industrijske proizvodnje iz prošle godine nastavljen i na početku ove godine. Tako je fizički obim industrijske proizvodnje u FBiH u januaru 2018. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine uvećan za 12%, dok je povećanje u odnosu na decembar 2017. godine iznosilo 5,1%.

Posmatrano po sektorima, povećanja proizvodnje su zabilježena u okviru preradivačke industrije za 20% i sektora rudarstvo 12,2%, dok je proizvodnja električne energije u januaru 2018. u odnosu na isti mjesec prethodne godine smanjena za 5,7%.² Ako se ima u vidu da industrijska proizvodnja u FBiH čini više od dvije trećine ukupne industrijske proizvodnje u BiH, te da su pokazatelji o vanjskotrgovinskoj razmjeni, a naročito izvozu roba, veoma povoljni može se konstatovati da je u okviru industrijske proizvodnje u BiH u januaru 2018. godine zabilježen rast.

Tržište rada

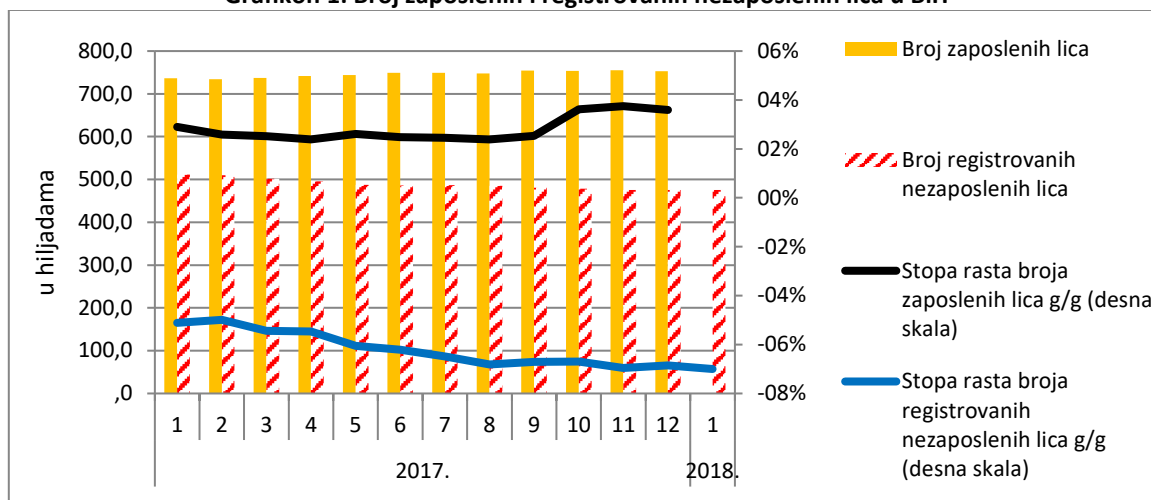
Broj zaposlenih lica u BiH u decembru 2017. godine iznosio je 753,2³ hiljada i u odnosu na decembar 2016. godine veći je za 3,6%. Posmatrajući podatke za cijelu godinu, prosječan broj zaposlenih lica u BiH u 2017. godini uvećan je za 2,8% u odnosu na prosječan broj zaposlenih u 2016. godini. Iako je primjetno povećanje broja zaposlenih lica u većini područja djelatnosti, najznačajniji doprinos rastu broja zaposlenih lica bio je u djelatnostima industrije, trgovine ali i djelatnosti hotela i restorana. Tako je u području djelatnosti prerađivačke industrije broj zaposlenih lica u decembru 2017. godine uvećan za 7,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. U području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane broj zaposlenih u posmatranom mjesecu je uvećan za 9,4% g/g, a u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala je uvećan za 2,1% g/g.

Broj registrovanih nezaposlenih lica u BiH u januaru 2018. godine iznosio je 475,5 hiljada i manji je za 7% u odnosu na januar 2017. godine.

² Federalni zavod za statistiku, saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje, januar 2018. godine (prvi rezultati)“.

³ Privremeni podatak. Izvor: BHAS. Na osnovi polugodišnjeg istraživanja s punim obuhvatom RAD-15, stanje 30. septembra 2017. godine, početkom decembra 2017. godine napravljena je korekcija objavljenih podataka o zaposlenima u pravnim osobama, dobivenih mjesečnom istraživanjem RAD-1. Stoga su podaci do septembra 2017. godine konačni, a za ostale mjeseci 2017. privremeni. Podatak o broju zaposlenih lica u BiH za januar 2018. godine nije bio dostupan u periodu izrade Informacije.

Grafikon 1: Broj zaposlenih i registrovanih nezaposlenih lica u BiH

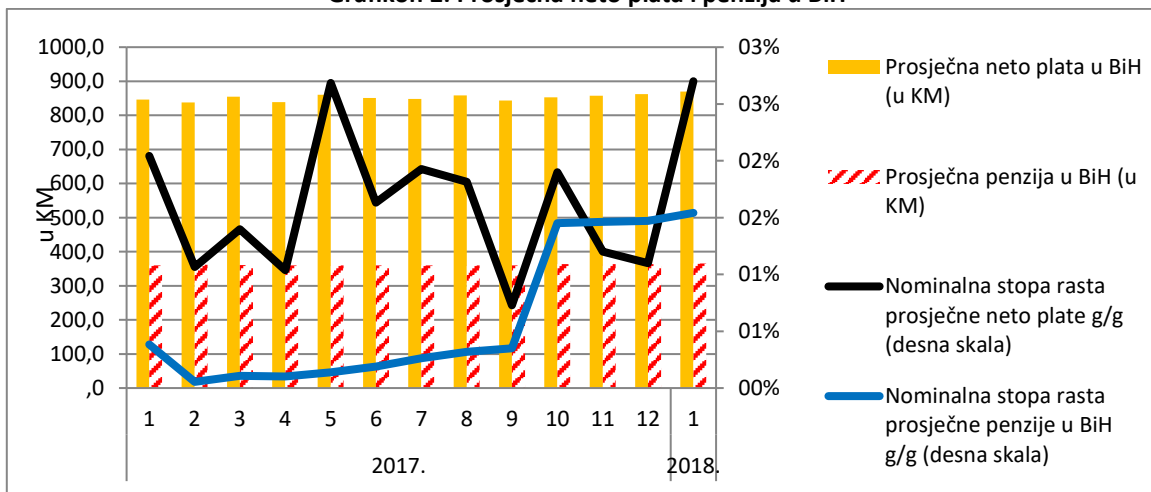

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

Prosječna neto plata u BiH nastavila se uvećavati i u januaru 2018. godine iznosila je 870 KM što je za 2,7% u odnosu na januar 2017. godine (nominalni rast). Najveće nominalne stope rasta prosječne neto plate u posmatranom periodu bile su u područjima stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (6,2% g/g), administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (7,2% g/g) i djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (7,7% g/g).

U januaru 2018. godine broj penzionera u BiH uvećan je za 1,1% u odnosu na januar 2017. godine i iznosi 666,4 hiljada.⁴ U istom mjesecu prosječna penzija u BiH iznosila je 365,1 KM što je za 1,5% više u poređenju sa januarom 2017. godine.⁵ Nivo najniže penzije u oba bh. entiteta nije se mijenjao u posmatranom mjesecu.⁶

Grafikon 2: Prosječna neto plata i penzija u BiH

Izvor: BHAS, entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

⁴ Broj penzionera u BiH predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije iz Zavoda za MIO/PIO FBiH i Fonda za PIO RS bez obzira na mjesto prebivališta.

⁵ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera.

⁶ U FBiH najniža penzija iznosi 326,2 KM, a u RS 179,7 KM. Najniža penzija u FBiH odnosi se na 20. godina radnog staža, a u RS se odnosi na penzijski staž od 15. godina.

2. Javne finansije

Tokom prvog mjeseca 2018. godine, BiH je ukupno prikupila za oko 13,5% više javnih prihoda po osnovu indirektnih i direktnih poreza, doprinosa, taksi, kazni i naknada. Na kraju posmatranog mjeseca, navedni prihodi su prikupljeni u iznosu od 1,1 milijardu KM. U istom, posmatranom, periodu, došlo je do neznatne promjene u strukturi ukupnih prihoda. Odnosno, nešto malo preko 50% učestvuju prihodi od indirektnih poreza, a ispod 50% su, prihodi u nadležnosti entitetskih poreskih uprava.

Indirektni porezi u BiH

UIO BiH je sa početkom 2018. godine uvela elektronsko podnošenje PDV i akciznih prijava za poreske obveznike. Na ovaj način, korišćenjem elektronskih usluga UIO, svi poreski obveznici će moći na jednostavniji i efikasniji način koristiti prava i izvršavati obaveze po osnovu indirektnih poreza.

Vijeće ministara BiH⁷, na prijedlog Uprave za indirektno oporezivanje, donijelo je Odluku o uslovima i postupku ostvarivanja prava na oslobađanje plaćanja uvoznih i izvoznih dažbina radi usklađivanja sa odgovarajućim carinskim propisima Evropske unije. Ovom Odlukom, od plaćanja dažbina oslobađa se oprema koju je investiralo strano lice (osim putničkih vozila, automata za zabavu i igre na sreću), oprema za proizvodnju koja se ne proizvodi u BiH, a koja se uvozi za novu ili proširenje postojeće proizvodnje, modernizaciju proizvodnje, uvođenje nove ili osavremenjivanje postojeće proizvodne tehnologije, a kojom se obavlja neposredna proizvodna djelatnost.

Naplaćeni prihodi. U januaru 2018. godine, po osnovu indirektnih poreza ukupno je prikupljeno oko 568 miliona KM, što predstavlja povećanje od 17,5% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine.

Uprkos porastu povrata od 22,4% u istom mjesecu, neto prihodi su ostvarili rast od 16,3% i iznosili su oko 450 miliona KM.

Sve kategorije prihoda su ostvarile rast, u posmatranom periodu, i to dvocifrenim stopama.

Najveći doprinos rastu prihoda od indirektnih poreza, naravno, dali su prihodi od PDV-a i akciza (6,6 p.p. i 5,8 p.p.).

⁷ 131. sjednica održana 30.01.2018. godine.

Tabela 1: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	jan-16	jan-17	jan-18
Bruto prihodi - prikupljeno	2,8	1,0	17,5
Povrati	-3,0	17,6	22,4
Neto prihodi - prikupljeno	4,0	-2,4	16,3
PDV	8,5	0,4	10,8
Akcize	-0,4	31,0	20,5
Carine	-15,6	-7,2	17,4
Putarine	-1,5	20,2	12,6
Ostali prihodi	-5,2	4,9	13,7
Neusklađeni prihodi	-1,0	...	...
Raspoloživo zaraspodjelu	1,4	4,3	16,8
Minimalne rezerve	-1,9	14,5	21,9
Budžeti	2,1	2,1	15,5
Servis vanjskog duga	-23,6	67,3	-1,3
FBiH	-25,0	68,6	0,8
RS	-21,0	65,2	-5,1
BD	0,0	9,1	25,0
Raspodjeljeno nakon servisa vanjskog duga	4,8	-2,8	17,7
Institucije	-0,8	5,8	0,0
FBiH	4,4	-3,4	21,1
RS	9,3	-7,4	22,8
BD	2,7	1,2	18,5

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Porez na dodatu vrijednost. Po osnovu PDV-a, u januaru 2018. godine prikupljeno je oko 379 miliona KM bruto prihoda, odnosno oko 263 miliona KM neto prihoda. Neto prihodi od PDV-a u posmatranom mjesecu viši za oko 10,8% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Prihodi od PDV-a, a prema poreskim prijavama, viši su za 8,4%. Kao i u ranijim periodima, razlog za rast ovih prihoda, jeste rast po osnovu uvoza roba i usluga (25,8%). Tokom posmatranog mjeseca, naplaćeni prihodi iz prometa domaćih roba i usluga nastavljaju sa trendom smanjenja iz ranijih perioda. Njihovo smanjenje čak prelazi 30% u januaru tekuće godine.

Akcize. Posljednje dvije godine, u januaru mjesecu prihodi od akciza su se smanjivali, kao rezultat primjene Odluke o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje⁸. Međutim, sa početkom 2018. godine, to nije slučaj, jer neto prihodi od akciza bilježe povećanje od čak 20,5%. Po osnovu akciza prikupljeno je oko 132 miliona KM. Kao i u ranijim periodima, uvozne akcize su ostvarile pozitivan rast, dok su domaće akcize smanjene. Rast pojedinih kategorija prihoda od akciza može se vidjeti na grafikonu ispod.

⁸ Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 84/17), a koja se primjenjuje od 01.01.2018. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2018. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

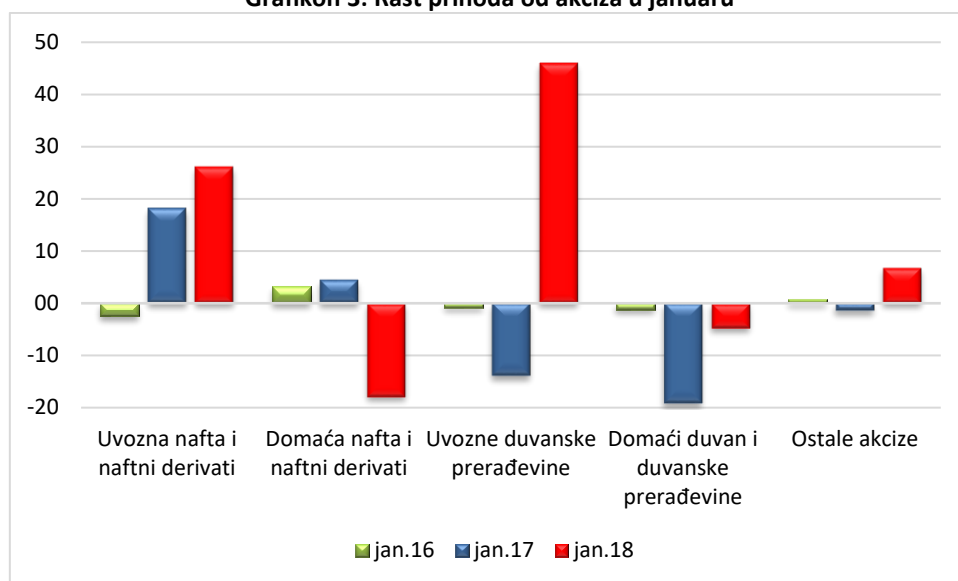
1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 2,60 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:

- proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14 i 60/14) i
- specifična akciza u iznosu od 75,00 KM za 1.000 komada, odnosno 1,50 KM za pakovanje od 20 komada

2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 104,00 KM po kilogramu.

Carine. Prihodi od carina za period januar - decembar su iznosili 269 miliona KM, što je za 8,4% više nego u prethodnoj godini.

Grafikon 3: Rast prihoda od akciza u januaru

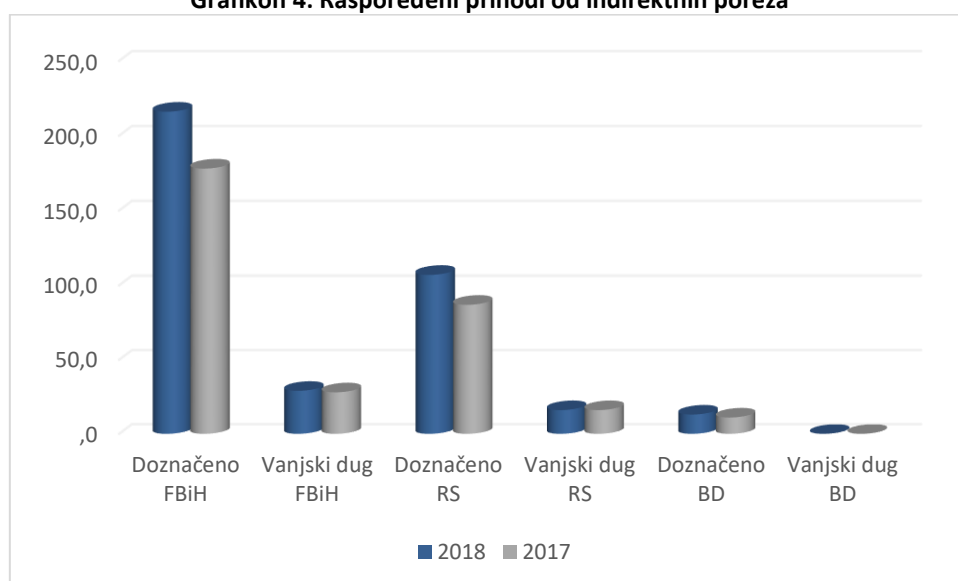
Izvor: UIO BiH

Najveći rast je zabilježen kod prihoda od akciza na duvan i duvanske prerađevine (29,3%), gdje su prihodi od akciza na uvozni duvan i duvanske prerađevine čak rasli stopom od 46%. Ni rast prihoda od akciza na naftu i naftne prerađevine nije zanemarljiv (8,0%), jer samo akcize od uvoza su rasle stopom od oko 26%.

Putarine. Po osnovu carina, u posmatranom periodu, ukupno je prikupljeno skromnih 19 miliona KM, što predstavlja povećanje od oko 17,4%.

Raspoređeni prihodi. Nakon izdvojenih 118 miliona KM (ili 21,9% više) sredstava za minimalne rezerve, krajnjim korisnicima za raspodjelu je ostalo oko 452 miliona KM ili 15,5% više sredstava. Smanjenje izdvojenih sredstava za servisiranje vanjskog duga od 1,3%, uvelo je sredstva namijenjena za krajnju budžetsku potrošnju (17,7%). Ovo se može vidjeti na grafikonu ispod.

Grafikon 4: Raspoređeni prihodi od indirektnih poreza

Izvor: UIO BiH

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

U toku januara mjeseca tekuće godine, entitetske poreske uprave zajedno su prikupile oko 561 milion KM prihoda. Navedni prihodi viši su za 10,2% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Nešto snažniji rast ostvarili su prihodi u nadležnosti PU RS, od onog ostvarenog kod PU FBiH.

Tabela 2: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH januar			RS januar			BiH januar		
	milion KM		rast u %	milion KM		rast u %	milion KM		rast u %
	2017	2018		2017	2018		2017	2018	
Direktni porezi	56,3	67,3	19,7	25,5	31,0	21,4	81,8	98,3	20,2
Porez na dohodak	29,0	33,0	13,9	15,5	18,4	18,5	44,5	51,4	15,5
Porez na dobit	13,1	17,5	33,9	8,3	10,2	22,7	21,4	27,7	29,6
Porezi građana	14,1	16,7	18,5	1,7	2,4	41,1	15,8	19,1	20,9
Ostali porezi	0,1	0,2	7,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	7,1
Ostale takse, kazne i naknade	75,6	60,1	-20,5	22,1	34,0	53,3	97,7	94,0	-3,7
Doprinosi	237,3	257,0	8,3	92,4	111,8	21,0	329,6	368,8	11,9
PIO	130,7	142,2	8,8	52,5	63,1	20,2	183,2	205,3	12,1
Zdravstvo	95,7	102,8	7,4	32,9	40,3	22,5	128,6	143,1	11,3
Nezaposleni	10,9	12,0	10,5	2,7	2,6	-3,4	13,6	14,6	7,7
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	4,0	5,4	35,9	4,0	5,4	35,9
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	0,3	0,4	17,4	0,3	0,4	17,4
UKUPNO	369,1	384,5	4,2	140,1	176,7	26,2	509,2	561,2	10,2

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

Direktni porezi. Direktni porezi tokom posmatranog mjeseca porasli za oko 20%. U kategoriji prihoda od *poreza na dohodak*, najznačajniji su i dalje prihodi od poreza na lična primanja iz radnog odnosa, porez na dohodak fizičkih lica od obavljanja nesamostalnih i samostalnih djelatnosti, porez na prihode od kapitala, zakupa, kao i prihodi od poreza na dohodak fizičkih lica na dobitke od nagradnih igara i igara na sreću. U kategoriji *poreza na dobit* najznačajniji rast je zabilježen kod poreza na dobit banaka i pravnih lica rezidenata.

Doprinosi. Po osnovu doprinosa ukupno je prikupljeno oko 369 miliona KM, što je više za oko 12%, u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. U RS je od 01. januara na snazi novi Zakon o doprinosima⁹ koji se odnosi na proširenje poreske osnovice obuhvatajući zaposlene angažovane po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima. Također, ovim zakonom došlo je do promjene pojedinačnih stopa doprinosa (zbirna stopa ostala ista). Odnosno, izmjena se odnosi na smanjenje stope doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti sa 1,0% na 0,8%, i povećanje stope doprinosa za dječiju zaštitu sa 1,5% na 1,7%. Također, sa početkom ove godine u RS, uveden je i poseban doprinos za solidarnost. Sredstva od ovog doprinosa se uplaćuju Fondu solidarnosti za dijagnostiku i liječenje oboljenja, stanja i povreda djece u inostranstvu¹⁰. Više o svim ovim Zakonima pisano je u Informaciji o makroekonomskim pokazateljima januar - decembar 2017. godine.

Ostali prihodi. Po osnovu taksi, kazni i naknada u januaru tekuće godine naplaćeno je za 3,7% manje prihoda, kao rezultat smanjenje naplate u nadležnosti PU FBiH.

U FBiH kod svih kantona, osim Kantona Sarajevo, zabilježen je rast naplate prihoda od direktnih poreza, doprinosa i ostalih prihoda iz nadležnosti PU.

⁹ Zakon o doprinosima („Službeni glasnik RS, br. 114/17).

¹⁰ Zakon o Fondu solidarnosti za dijagnostiku i liječenje oboljenja, stanja i povreda djece u inostranstvu („Službeni glasnik RS“, br. 100/17).

Obje entitetske poreske uprave i dalje rade na poboljšanju naplate prihoda, kao i na suzbijanju rada na crno kroz pojačane inspekcijske poslove.

Servis vanjskog duga

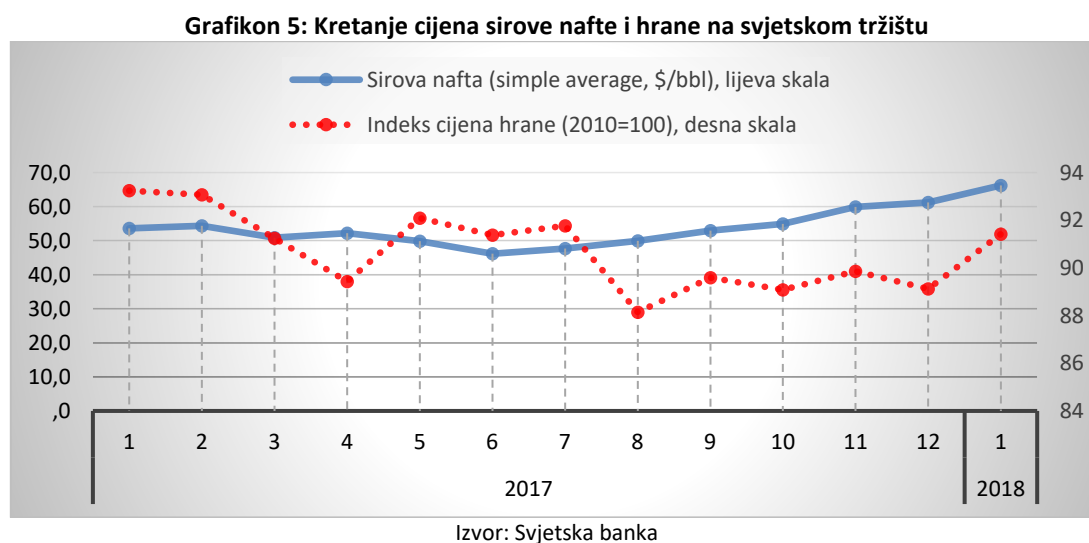
Na servis vanjskog duga u januaru 2018. godine, utrošeno je oko 48,5 miliona KM. U poređenju sa istim mjesecom prethodne godine, na otplatu vanjskog duga, to je povećanje od 26,1%. Od ukupno servisiranog duga na otplatu duga prema javnim kreditorima, među kojima su najznačajniji MMF, Svjetska banka i EBRD se odnosi 99%. Preostalih 1%, se odnosi na privatne kreditore (Pariski klub).

Servisirana glavnica duga veća je za oko 30% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine (46 miliona KM), dok je servis kamata i ostalih bankarskih troškova manji za 19% (2 miliona KM).

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Indeks cijena hrane na svjetskom tržištu u januaru 2018. godine bio je manji za 2% u odnosu na januar 2017. godine, dok je u odnosu na decembar 2017. godine indeks cijena hrane bio veći za 2,7%. Cijena sirove nafte na svjetskom tržištu energenata u januaru 2018. godine iznosila je 66,2 \$/barelu i veća je za 23,6% u odnosu na januar 2017. godine, a u odnosu na decembar 2017. godine je veća za 8,2%.

U periodu pripreme Informacije podaci o CPI indeksu u BiH za januar 2018. godine nisu bili na raspolaganju.¹¹

U decembru 2017. godine u BiH je registrovana inflacija od 1,2% u odnosu na decembar prethodne godine, dok je za period I-XII 2017/I-XII 2016 iznosila 1,3%. U periodu I-XII 2017. godine rast cijena zabilježen je u gotovo svim odjeljcima CPI indeksa (tabela ispod). Ipak, najveći rast cijena bio je u

¹¹ Agencija za statistiku BiH radi na promjeni baze za izračun Indeksa potrošačkih cijena za 2018. godinu. Istovremeno će se proširiti obuhvat proizvoda sa 19 novih proizvoda kako bi imali bolju pokrivenost COICOP grupa.

odjeljcima alkohola i duvana (5,2% g/g) i prevoza (5,6% g/g).¹² Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića su u periodu I-XII 2017. godine uvećane za 1% g/g, i zbog najvećeg udjela u CPI indeksu imale su doprinosu rastu ukupne inflacije u BiH.

Tabela 3: Indeks potrošačkih cijena u BiH

	XII 2017 XII 2016	I-XII 2017 I-XII 2016
00 Ukupan indeks	101,2	101,3
01 Hrana i bezalkoholna pića	101,5	101,0
02 Alkoholna pića i duvan	106,1	105,2
03 Odjeća i obuća	92,9	92,2
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	101,7	101,7
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99,0	99,0
06 Zdravstvo	101,2	100,8
07 Prevoz	103,1	105,6
08 Komunikacije	100,3	100,8
09 Rekreacija i kultura	101,1	101,1
10 Obrazovanje	100,4	100,7
11 Restorani i hoteli	100,0	100,3
12 Ostala dobra i usluge	99,9	99,7

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Ukupna novčana masa u januaru 2018. godine iznosila je 22,2 mlrd. KM i veća je za 9,4% (1,9 mlrd. KM) u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Iako su sve komponente ukupne novčane mase ostvarile godišnji rast (tabela ispod) najznačajniji doprinos rastu M2 dali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti (5,4 p.p.), prenosivi depoziti u stranoj valuti (1,1 p.p.), a potom gotovina izvan banaka (1 p.p.).

Tabela 4: Kretanje novčane mase u januaru 2018. godine

Opis	Gotovi na izvan banaka	Prenosiv i depoziti u domaćoj valuti	M1	Ostali depozit i u domaćoj valuti	Prenosi vi depoziti u stranoj valuti	Ostali depozit i u stranoj valuti	QM	M2
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	3.532,9	7.080,5	10.613,4	4.084,5	1.852,9	5.674,9	11.612,4	22.225,8
Stopa rasta g/g	6,1%	18,4%	14,0%	4,6%	14,3%	3,4%	5,4%	9,4%

Izvor: CBBiH

Uvećanje rezervnog novca (M0) nastavljeno je u januaru 2018. godine. Rezervni novac na kraju posmatranog mjeseca iznosio je 9,6 mlrd. KM uz stopu rasta od 15,3% g/g. Sve komponente M0 dale su doprinos uvećanju rezervnog novca. Međutim, najznačajniji doprinos rastu dala je najveća komponenta M0 depoziti banaka kod monetarnih vlasti (12,2 p.p.) sa stopom rasta od 24,2% g/g i

¹² Cijene u odjeljku alkohola i duvana su povećane zbog povećanja akciza na duvan i cigarete na početku 2017. godine, ali i zbog poskupljenja cigareta određenih proizvođača tokom godine. Cijene u odjeljku prevoza su uvećane zbog povećanja cijena sirove nafte u 2017. godini.

udjelom u M0 (54,3%). Iako su prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti imali najbržu stopu rasta g/g (tabela ispod) njihov doprinos rastu M0 bio je mali zbog malog udjela (0,9%).

Tabela 5: Kretanje rezervnog novca u januaru 2018. godine

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Rezervni novac (M0)
	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	4.282,9	5.191,4	86,5	9.560,8
Stopa rasta g/g	5,6%	24,2%	41,7%	15,3%

Izvor: CBBiH

Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH u januaru 2018. godine iznosio je 5 mlrd. KM i veći je za 19,4% u odnosu na isti mjesec 2017. godine. Veći dio prosječnog salda računa obaveznih rezervi pripada višku iznad obaveznih rezervi (55,2%), a ostatak se odnosi na prosječne obavezne rezerve (44,8%). Prosječne obavezne rezerve u januaru 2018. godine uvećane su za 9,9% g/g, a višak iznad obaveznih rezervi je uvećan za 28,3% g/g.

Tabela 6: Prosječne obavezne rezerve u januaru 2018. godine

Opis	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Višak iznad obavezne rezerve	Prosječna stopa obavezne rezerve	Implicitna stopa obavezne rezerve
	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	22.408,5	2.240,9	5.005,4	2.764,5	10,0%	22,3%
Stopa rasta g/g	9,9%	9,9%	19,4%	28,3%	-	-

Izvor: CBBiH

U januaru 2018. godine nastavljen je rast bruto deviznih rezervi (13,6% g/g) i iznosile su 10,7 mlrd. KM. Rastu bruto deviznih rezervi doprinijele su investicije u vrijednosne papire i strana valuta u trezoru CBBiH. U strukturi bruto deviznih rezervi dominiraju investicije u vrijednosne papire (71,7%), a zatim slijede depoziti kod nerezidentnih banaka (24%), strana valuta u trezoru CBBiH (2,3%), te zlato (1,9%). Stope rasta pomenutih komponenti bruto deviznih rezervi predstavljene su u tabeli ispod.

Tabela 7: Stanje bruto deviznih rezervi u januaru 2018. godine

Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7=1+...+6
Stanje u mil. KM	203,3	5,2	245,2	2.571,7	0,0	7.671,3	10.696,6
Stopa rasta g/g	-4,9%	-15,0%	17,7%	-5,4%	-	22,4%	13,6%

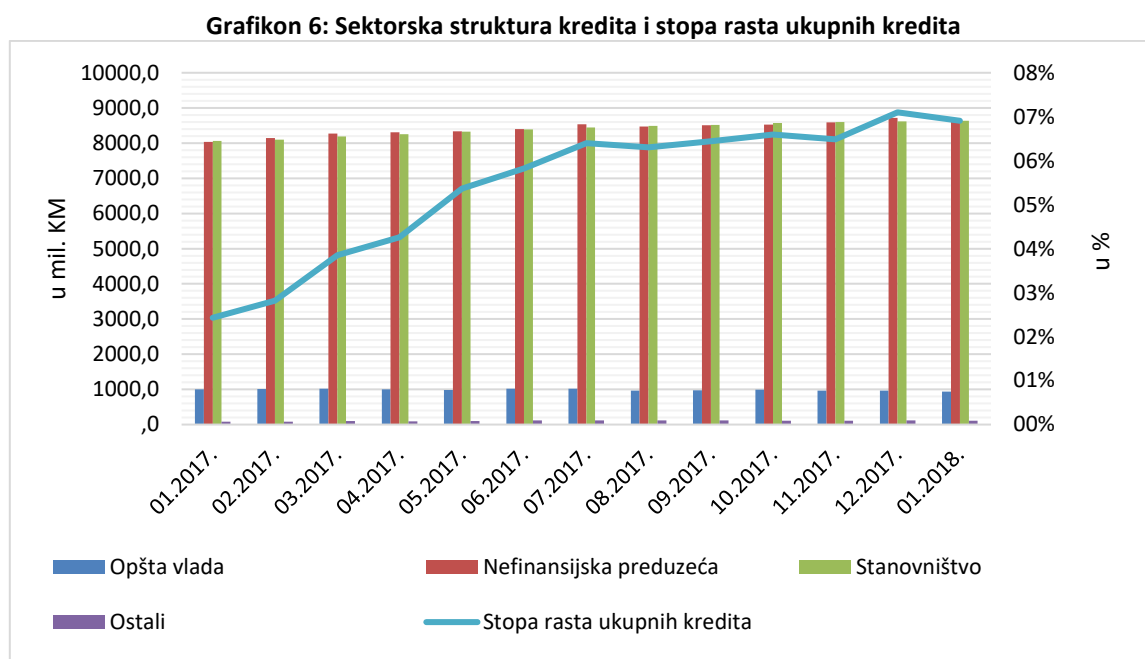
Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Ukupni krediti u prvom mjesecu 2018. godine su iznosili 18,36 mlrd. KM i poredeći sa istim periodom prošle godine su veći 1,16 mlrd. KM odnosno 6,9% g/g. Svi sektori sem kredita opštoj vladi su dali doprinos ovome rastu. Krediti stanovništvu su rasli 7,1% g/g i na kraju januara 2018. godine su iznosili 8,64 mlrd. KM.

U isto vrijeme krediti nefinansijskim preduzećima iznosili su 8,68 mlrd. KM i veći su za 8,1% g/g. Krediti ostalim sektorima ukupno su iznosili svega 109,2 mil. KM, ali su zabilježili najbrži rast od 36,7% g/g¹³.

Najznačajniji doprinos rastu kredita dali su krediti nefinansijskim preduzećima (3,8 p.p.) i učešćem u ukupnim kreditima 47,3%, a zatim krediti stanovništvu (3,4 p.p.) uz učešće 47%.

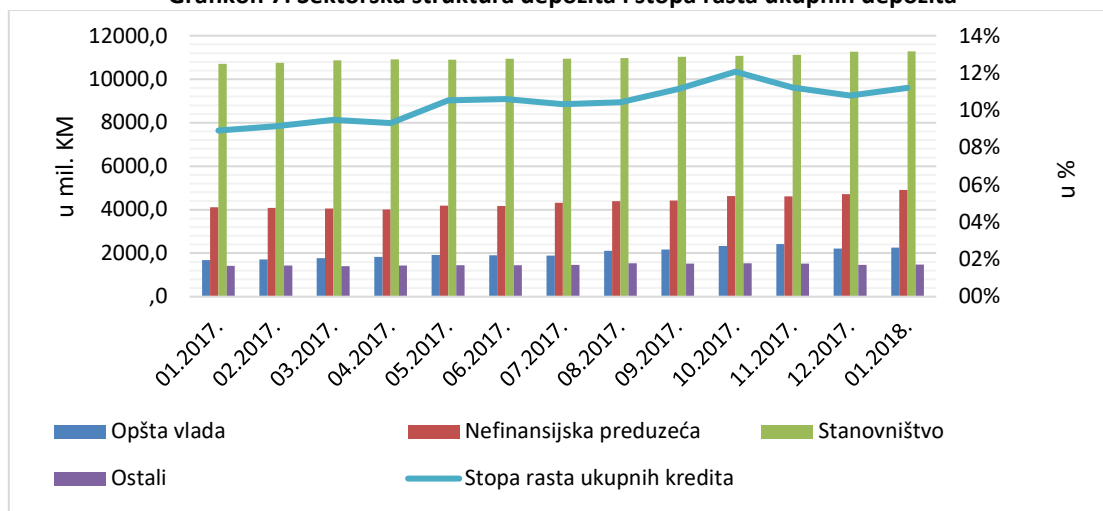
Izvor: CBBiH

Ukupni depoziti u prvom mjesecu 2018. godine iznosili su 19,92 mlrd. KM uz rast od 11,2% g/g. Od ovoga iznosa na depozite stanovništvu se odnosilo 11,29 mlrd. KM uz rast od 5,4% g/g dok su depoziti nefinansijskih preduzeća iznosili 4,91 mlrd. KM uz rast od 19,5% g/g. U isto vrijeme depoziti opšte vlade su iznosili 2,25 mlrd. KM i rasli su na godišnjoj osnovi najviše od svih 33,6% g/g dok su depoziti ostalih sektora bili svega 1,48 mlrd. KM uz rast od 4,6% g/g.

Najveći doprinos rastu dali su depoziti stanovništva (3,2 p.p.) uz najznačajnije učešće u ukupnim depozitima od 56,7%, i depoziti nefinansijskih preduzeća (4,5 p.p.) sa učešćem 24,6%.

¹³ Sektor nefinansijskih preduzeća čine nefinansijska javna i privatna preduzeća. Sektor opšte vlade čine sve razine vlada u BiH. Za potrebe izrade Informacije ostali sektor čine: ostale finansijske institucije, neprofitne organizacije i ostali, jer pojedinačno, ovi sektori imaju malo učešće u ukupnim depozitima, odnosno ukupnim kreditima.

Grafikon 7: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

Izvor: CBBiH

Berze u BiH

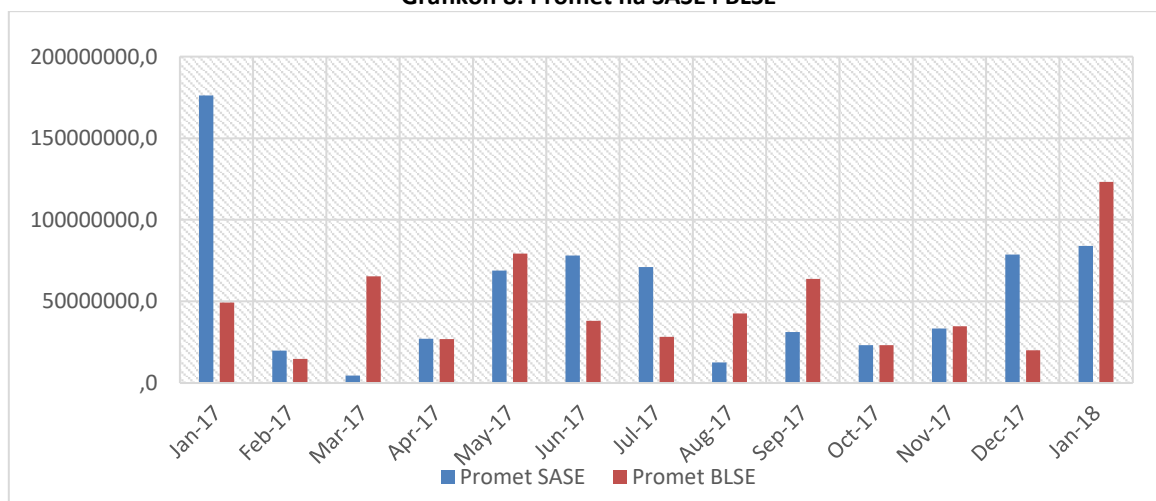
Ukupan promet na SASE na kraju mjeseca januara je iznosio 17,6 mil. KM uz smanjenje od 11,6% g/g. Nije bilo javne emisije obveznica i trezorskih zapisa Federacije BiH u ovom mjesecu. Učešće SASE u ukupnom prometu u BiH u mjesecu januaru je iznosilo samo 13%.

Tabela 8: Promet (u KM) na SASE i BLSE u januaru 2018. godine

Mjesec	SASE	BLSE	UKUPNO
Jan-16	16.889.665	27.832.869	44.722.534
Jan-17	19.938.377	49.243.929	69.182.306
Jan-18	17.615.662	123.209.955	140.825.617

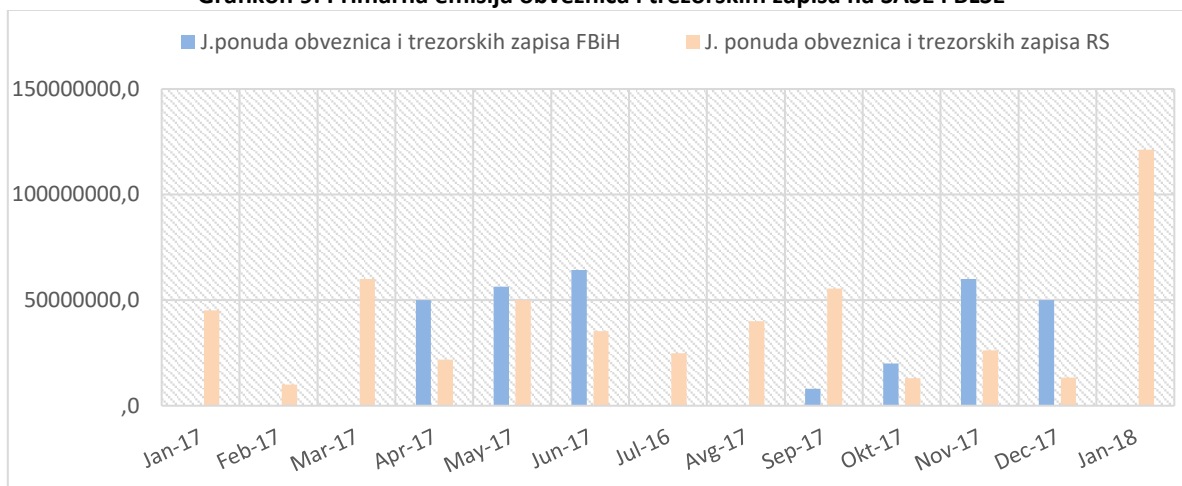
Izvor: SASE i BLSE

Grafikon 8: Promet na SASE i BLSE

Izvor: SASE i BLSE

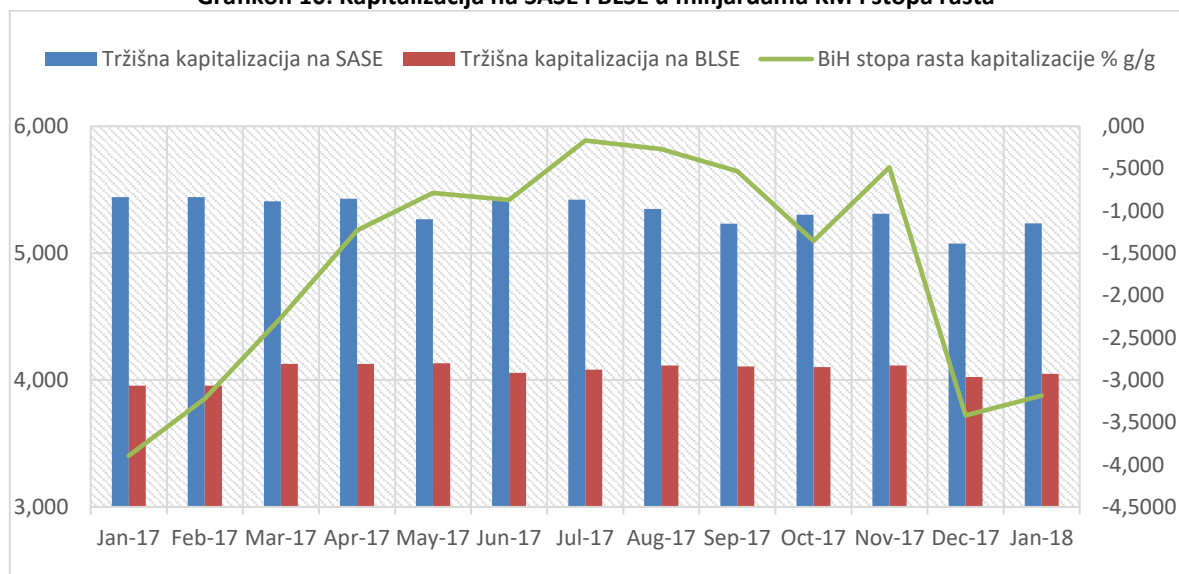
Ukupan promet na banjalučkoj berzi u januaru je bio 123,21 mil. KM. Od ovoga iznosa na javnu emisiju obveznica i trezorskih zapisa se odnosi 121,22 mil. KM što predstavlja 98,4% ukupnog prometa, dok je promet ostvaren bez javne emisije obveznica i trezorskih zapisa iznosio svega 1,99 mil. KM. Učešće BLSE u ukupnom prometu u BiH je bilo 87%.

Grafikon 9: Primarna emisija obveznica i trezorskim zapisa na SASE i BLSE

Izvor: SASE i BLSE

U mjesecu januaru kapitalizacija na SASE je iznosila 5,23 milijarde KM uz pad od 3,8% g/g dok je kapitalizacija na BLSE u istom mjesecu iznosila 4,05 milijarde KM uz rast od 2,4% g/g.

Vrijednost ukupne kapitalizacije na SASE i BLSE na kraju mjeseca januara je iznosila 9,28 milrd. uz pad od 1,2% g/g. Odnos vrijednosti kapitalizacije na SASE i BLSE je 56,4% prema 43,6%.

Grafikon 10: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta

Izvor: SASE i BLSE

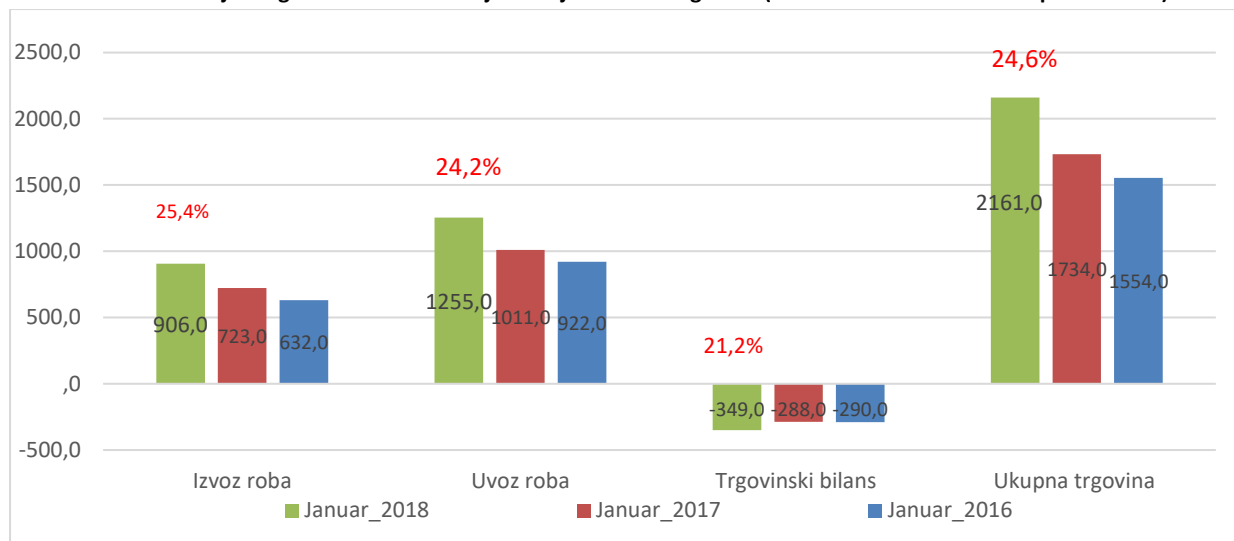
4. Vanjski sektor

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Raspoloživi podaci BHAS-a za januar 2018. godine ukazuju na to da je snažan rast u okviru bh. vanjskotrgovinske razmjene iz prethodne godine nastavljen i u prvom mjesecu tekuće godine. Naime, BiH je u januaru 2018. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine zabilježila dvocifrene stope rasta ukupne robne razmjene, izvoza i uvoza roba, dok je pokrivenost uvoza izvozom blago poboljšana. Međutim, vrijedi također istaći da je su podaci na nivou jednog mjeseca nedovoljni za analizu i zaključke kada su u pitanju ekonomska kretanja u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene sa

svijetom u 2018. godini. Grafički prikaz vanjskotrgovinskih indikatora za januar 2018. godine prikazan je ispod:

Grafikon 11: Vanjskotrgovinska robna razmjena za januar 2018. godine (nominalni iznosi u KM i stope rasta u %)

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u januaru 2018. godine iznosio je 906 miliona KM što predstavlja povećanje od 25,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ako se detaljnije posmatra struktura ostvarenog izvoznog rasta u BiH uvidljivo je da su najveća povećanja, a samim tim i doprinosi rastu ostvareni u okviru tradicionalnih grana bh. privrede. Tako su najviše registrirane stope rasta izvoza roba u januaru 2018. godine u odnosu isti mjesec prethodne godine iznosile: željezo i čelik 82% (2,3 p.p), aluminijum 29% (2,0 p.p), koks i sekundarne sirovne preko 70% (3,2 p.p), papir (karton) i naftni derivati u okviru kojih je izvoz utrostručen a zajedički doprinos rastu iznosio (3,2 p.p), metalne konstrukcije i rezana građa od po preko 40% (2,6 p.p), te električna energija 22,8% (1,4 p.p) i namještaj 11,4% (1,2 p.p). Posmatrano po glavnim trgovinskim blokovima, bh. izvoz roba na tržište zemalja EU iznosio je 687 miliona KM što predstavlja 76% ukupnog bh. izvoza i uvećan je 25,1%, dok je izvoz na tržište CEFTA-e iznosio 130 miliona KM 14% ukupnog bh. izvoza i uvećan je za 33,9%. Posmatrano po zemljama, BiH je u januaru 2018. godine najznačajnija povećanja izvoz roba zabilježila prilikom izvoza u Srbiju 40,5%, Italiju 31,6%, Austriju 30,2%, Hrvatsku 24,8%, Sloveniju 17,3% i Njemačku 15,5%.¹⁴

S druge strane, u januaru 2018. godine vrijednost ostvarenog uvoza roba iznosila je skoro 1,255 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 24,2% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja uvoza a samim tim i najznačajniji doprinos rastu su zabilježena prilikom uvoza kamenog uglja koji je udvostručen (2,9 p.p), naftnih derivata 31,3% (2,3 p.p), sirovog aluminijuma 60% (1,2 p.p) i motornih vozila 21,2% (1,2 p.p). Posmatrano po trgovinskim blokovima, najviše se uvozilo iz EU 774 miliona KM, što predstavlja povećanje od skoro 20%, dok je uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio 140 miliona KM i uvećan je za 25%. Posmatrano po zemljama, najviše stope rasta uvoza roba registrirane su prilikom roba iz Kine 32,5%, Hrvatske 30,4%, Italije 25%, Srbije 24,6%, Njemačke 22,3% i Slovenije 11,2% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Ovako visoke stope rasta kako izvoza tako i uvoza rezultirale su vanjskotrgovinskim deficitom od skoro 350 miliona KM što je povećanje od 21,2% u odnosu na januar 2017. godine. Najznačajnija povećanja deficita registrirana su u okviru nafte i naftnih derivata, motornih vozila i kamenog uglja. Posmatrano po zemljama, deficit je povećan u okviru vanjskotrgovinske razmjene sa Kinom, Hrvatskom, Rusijom i Italijom, dok je stagnirao prilikom vanjskotrgovinske razmjene sa Srbijom. S druge strane, tokom

¹⁴ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Statistika robne razmjene sa inostranstvom januar 2018. godine“, 20.02.2018. godine.

januara 2018. godine BiH je ostvarila vanjskotrgovinski suficit prilikom razmjene sa Austrijom, Crnom Gorom, Slovenijom i Švicarskom. Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba u januaru 2018. godine iznosila je 72,2% što predstavlja poboljšanje od 0,7 p.p u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Detaljniji pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za januar 2018. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 9: Pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za januar 2018. godine po HS klasifikaciji (nominalni iznosi i stope rasta)

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
	Januar_2017	Januar_2018	2018/2017 promjena %		Januar_2017	Januar_2018	2018/2017 promjena %		Januar_2017	Januar_2018	2018/2017 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	723	906	25,4	25,4	1009	1255	24,2	24,2	-286	-349	21,2	21,2	72,2%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA	9	9	-5,5	-0,1	34	36	5,0	0,17	-25	-27	8,8	0,77	24,0%
2 PROIZVODI BIJINOG PORJEKLA	17	16	-4,7	-0,11	54	62	14,9	0,80	-37	-46	23,9	3,12	25,8%
3 MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA I BIJINOG	11	7	-37,2	-0,58	15	13	-11,7	-0,17	-3	-6	78,1	0,88	55,5%
4 PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	21	22	0,9	0,03	81	99	23,3	1,86	-59	-78	31,4	6,51	21,6%
5 PROIZVODI MINERALNOG PORJEKLA	74	106	44,8	4,55	141	197	39,1	5,47	-68	-90	32,9	7,81	54,1%
6 PROIZVODI HEMUSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH	64	72	12,9	1,13	100	119	19,3	1,91	-36	-47	30,7	3,89	60,4%
7 PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	21	28	35,9	1,02	59	79	33,3	1,95	-39	-51	31,9	4,31	35,5%
8 KOŽA I KRZNO	14	15	6,4	0,12	34	35	3,6	0,12	-20	-20	1,5	0,11	43,0%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	45	58	27,7	1,73	14	20	42,9	0,59	31	38	20,8	-2,28	288,5%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	13	27	103,8	1,88	27	31	17,2	0,46	-14	-5	-65,7	-3,15	85,0%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	44	54	21,9	1,33	68	82	19,5	1,32	-24	-28	15,2	1,30	65,6%
12 OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLUČNI PROIZVODI	57	62	8,9	0,71	25	29	15,8	0,39	32	34	3,7	-0,42	217,5%
13 PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH	4	5	22,0	0,12	15	20	31,8	0,49	-11	-15	35,4	1,40	24,6%
14 BISERI, PLEMNITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO	1	2	100,0	0,11	1	1	-40,0	-0,04	0	1	-600,0	-0,42	266,7%
15 BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	119	178	50,1	8,23	104	140	34,9	3,58	15	39	152,9	-8,19	127,7%
16 MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI	91	105	16,5	2,06	137	163	19,2	2,60	-46	-57	24,5	3,96	64,7%
17 TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	23	28	24,9	0,77	66	85	28,9	1,89	-44	-57	30,9	4,73	32,9%
18 SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	2	3	61,1	0,15	14	17	21,3	0,29	-12	-14	15,3	0,63	17,6%
19 ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	4	7	60,5	0,36	0	0	0,0	0,00	4	7	66,7	-0,91	1725,0%
20 RAZNI PROIZVODI	88	102	16,0	1,95	21	27	31,7	0,65	68	75	11,1	-2,63	373,7%
21 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I	0	1	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	1	0	0,00	333,3%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

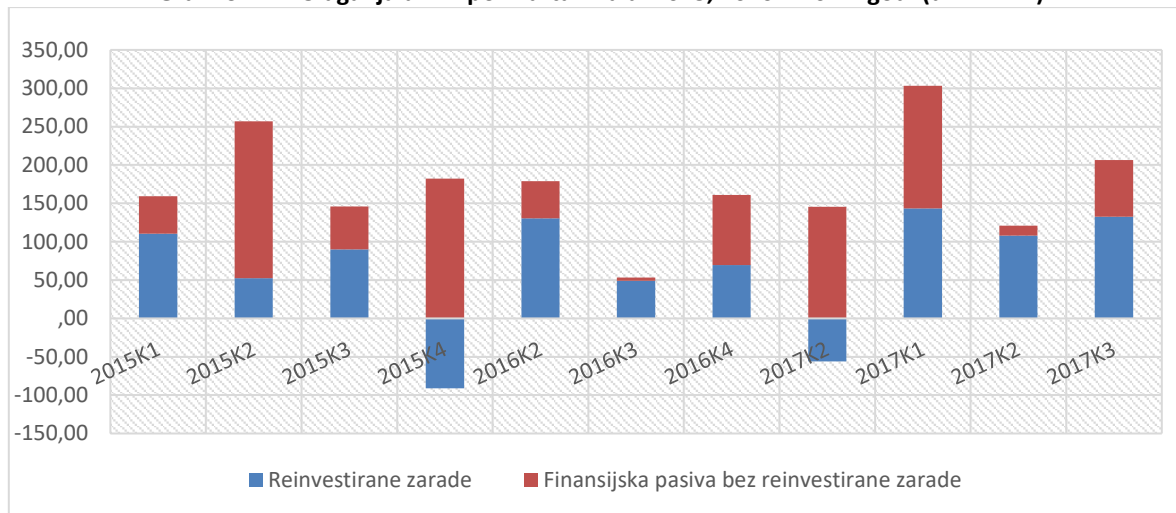
Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

5. Strane direktne investicije

U vrijeme pisanja informacije nije bilo novih podataka od strane CBBiH.

Prema posljednjim podacima CBBiH u platnom bilansu za prva tri kvartala 2017. god. ukupna strana ulaganja su iznosila 630,8 mil. KM (neto finansijska pasiva). Time su ukupna SDU za devet mjeseci veća za 60,6% u odnosu na isti period prošle godine. Učešće reinvestiranih zarada u prva tri kvartala 2017. godine je bilo 60,8% i manje je od učešća u istom periodu 2016. godine, kada je iznosilo 63,5%.

Grafikon 12: Ulaganja u BiH po kvartalima u 2015, 2016. i 2017. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Tabela 10: SDU po kvartalima u 2013, 2014, 2015, 2016. i 2017. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2013	333,2	182,7	2,1	-50,5	467,6
2014	263,5	215,4	134,6	185,0	798,5
2015	159,3	257,1	146,0	91,4	653,8
2016	178,7	53,2	160,9	89,5	482,2
2017	303,4	120,9	206,5		

Izvor: CBBiH

Prema najnovijoj ocjeni (08.09.2017.godine) agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting B sa stabilnim izgledima dok je u februaru 2016. agencija Moody's Investors Service potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima”.